

НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ О. О. БОГОМОЛЬЦЯ
ФАРМАЦЕВТИЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ

**ФАРМАЦЕВТИЧНА ОСВІТА, НАУКА ТА
ПРАКТИКА: СТАН, ПРОБЛЕМИ,
ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ**

Матеріали
науково-практичної конференції з міжнародною
участю, присвяченої 25-річчю фармацевтичного
факультету Національного медичного університету
імені О. О. Богомольця

19-20 грудня 2023 року м. Київ

Київ – 2023

УДК 615.03+[378.147:615](06)

Ф 22

Фармацевтична освіта, наука та практика: стан, проблеми, перспективи розвитку : матеріали наук.-практ. конф. з міжнар. участю, присвяченої 25-річчю фармацевт. ф-ту Нац. мед. ун-ту імені О. О. Богомольця, 19-20 груд. 2023 р. м. Київ / Нац. мед. ун-т імені О. О. Богомольця, Фармацевт. ф-т; уклад. та відп. за вип.: Т. Д. Рева, І. А. Костюк. – Київ, 2023. – 475 с.

ОРГАНІЗАТОР
НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ О.О. БОГОМОЛЬЦЯ
ФАРМАЦЕВТИЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ

ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ КОМІТЕТ

КУЧИН Юрій Леонідович, ректор, член-кореспондент НАМН України, д-р мед. наук, професор – голова організаційного комітету

НАУМЕНКО Олександр Миколайович, перший проректор з науково-педагогічної роботи та післядипломної освіти, член-кореспондент НАМН України, д-р мед. наук, професор – заступник голови організаційного комітету

ЗЕМСКОВ Сергій Володимирович, проректор з наукової роботи та інновацій, д-р мед. наук, професор – заступник голови організаційного комітету

СКРИПНИК Рімма Леонідівна, проректор з науково-педагогічної роботи, міжнародних зв'язків та європейської інтеграції, д-р мед. наук, професор – заступник голови організаційного комітету

РЕВА Тетяна Дмитрівна, декан фармацевтичного факультету, д-р пед. наук, професор – заступник голови організаційного комітету

НІЖЕНКОВСЬКА Ірина Володимирівна, гарант освітньо-професійної програми «Фармація», д-р мед. наук, професор – заступник голови організаційного комітету

КОСТЮК Ірина Анатоліївна, канд. фарм. наук, доцент – відповідальний секретар

Укладачі та відповідальні за випуск

РЕВА Тетяна Дмитрівна, декан фармацевтичного факультету, д-р пед. наук, професор

КОСТЮК Ірина Анатоліївна, канд. фарм. наук, доцент

ISBN-978-966-460-165-5

© Т. Д. Рева

© І. А. Костюк

пацієнтами. У деяких випадках, наприклад, для рецептів на необов'язкові ліки, пацієнти можуть сплачувати символічний внесок.

Загальна мета цих заходів – забезпечити безпеку пацієнтів, забезпечити якість лікування та уникнути незаконного реалізації ЛЗ.

Щодо відпуску рецептурних препаратів у Великобританії в 2021 році, відомо, що в громаді Англії було відпущено приблизно 9,69 мільярда рецептурних препаратів на суму 9,69 мільярда фунтів стерлінгів. У 2022-2023 роках спостерігалось збільшення обсягів відпущених препаратів, де 1,18 мільярда рецептурних препаратів досягли суми в 10,4 мільярда фунтів стерлінгів. Це відзначається зростанням на 8 відсотків порівняно з попереднім роком. За даними 2023 року, відпуск рецептурних препаратів у Великобританії продовжує показувати стабільний та певний темп зростання, але конкретні цифри за цей період ще не надані.

Отже, система відпуску рецептурних ЛЗ має значний вплив на доступність та якість цих препаратів. Система відпуску рецептурних препаратів може ускладнити доступ до них для деяких пацієнтів. Система відпуску рецептурних препаратів сприяє підвищенню якості їх застосування. Крім того, система відпуску рецептурних препаратів дозволяє контролювати використання цих препаратів.

Висновки. У ході нашого дослідження ми здійснили порівняльний аналіз систем відпуску рецептурних препаратів в Україні та Великій Британії. Визначено, що обидві країни мають свої власні особливості та підходи до організації цієї системи, які визначаються їхніми законодавчими та регуляторними рамками.

СПОЖИВЧИЙ ДОСВІД АСИСТЕНТІВ ФАРМАЦЕВТІВ ПРИ ПРОХОДЖЕННІ ЗАХОДІВ БПР

Малюгіна О.О., Бушуєва І.В., Смойловська Г.П.

Кафедра управління і економіки фармації та фармацевтичної технології

Навчально-науковий інститут післядипломної освіти

Запорізький державний медико-фармацевтичний університет

м. Запоріжжя, Україна

Вступ. На сучасному етапі впровадження системи безперервного розвитку фармацевтичних працівників, перед навчальними закладами постало питання задоволення потреб всіх категорій споживачів освітніх послуг. Орієнтація на користувача передбачає максимальне задоволення попиту у певних тематиках заходів, що дозволяє отримати конкурентні переваги на ринку послуг, забезпечити лояльність наявних та залучення нових слухачів. Споживча орієнтованість освітнього закладу складається з всебічного розуміння потреб здобувачів освіти та їх залучення до розробки актуальних заходів безперервного професійного розвитку (БПР), а також індивідуальні комунікації зі споживачами та управління споживчим досвідом. Це дозволяє підвищити якість освітніх

послуг, що сприяє розвитку як фармацевтичних працівників, так і суспільства в цілому.

У літературі наводиться багато визначень поняття «споживчий досвід». Частіше за все його розглядають у рамках маркетингових досліджень як один з важливих факторів, що впливає на вибір товару або послуги. Через контроль якості досвіду, який отримує споживач, компанії підвищують ефективність продажу та збільшують лояльність споживачів. У той же час споживчий досвід – це не лише раціональні аспекти (час роботи, вимірювані показники, кількість наданих матеріалів), більш ніж 50 % споживчого досвіду пов'язане з емоціями, враженнями, які отримує споживач.

Моніторинг та вивчення споживчого досвіду слухачів заходів БПР дозволяє забезпечити якість освітніх послуг, що надаються, а також відповідність цих послуг актуальним потребам та можливостям здобувачів.

Мета дослідження. Аналіз споживчого досвіду асистентів фармацевтів при проходженні заходів БПР та визначення перспективних напрямків вдосконалення формату заходів.

Методи дослідження. Споживчий досвід слухачів заходів безперервного професійного розвитку (короткотривалі курси, фахові семінари, тематичне удосконалення тощо) спеціальності «Асистент фармацевта» визначали шляхом анкетування. Для цього слухачам в передостанній день заходу надавалась анкета, розрахунковий час заповнення якої складав від 3 до 7 хв. Термін надання анкети зумовлений тим, що саме у цей час максимальна кількість здобувачів завершувала виконання навчальних завдань, мала можливість співвіднести очікувані результати з отриманими знаннями, оцінити переваги та недоліки, з якими стикалася при отриманні освітніх послуг. У той же час, анкетування не відволікало слухачів від отримання знань та не конкурувало за увагу з повідомленнями про іспити.

Анкета складалася з преамбули (в якій зазначалося, хто проводить анкетування і з якою метою), змістовної частини та соціально-демографічного блоку, що містили закриті питання з варіантами відповідей або оціночною шкалою, а також відкриті питання, які передбачали коротке висловлювання власної думки респондента.

Питання змістовної частини розділялися на два блоки, розмежовані паспортною частиною. Перший блок розташовувався на початку анкети і містив питання про курс, який відвідав респондент. Другий блок мав на меті визначення актуальних напрямків, у яких зацікавлений респондент, та його побажання щодо майбутніх курсів. Даний блок розміщувався після паспортної частини.

Питання паспортної частини окреслювали характеристики респондента, а саме: вік, тип населеного пункту, де мешкає та працює респондент (у загальному вигляді); місце роботи; посада; стаж роботи; загальні вподобання щодо форми навчання.

Результати анкетування оброблялися за допомогою MS Excel пакету Microsoft 365.

Результати. На основі проведеного опитування (паспортна частина) складений узагальнений портрет респондента-слухача курсів підвищення кваліфікації асистентів фармацевтів. Це особа від 23 до 40 років, переважно – співробітники міських аптек та мережевих аптек зі стажем роботи 5-15 років. Між очною та дистанційною формами заходів безперервного професійного розвитку схильний обирати дистанційну форму освіти. Отримані загальні характеристики асистента фармацевта відповідають особливостям професійного розвитку асистента фармацевта в Україні.

Згідно з отриманими результатами опитування, переважна більшість респондентів задоволена (оцінка 5 з 5 – 74,1 %) або практично задоволена (оцінка 4 з 5 – 7,5 %) пройденим курсом. Близько 18 % респондентів не визначились з остаточною відповіддю.

Здобувачі високо оцінили якість матеріалів, що надаються до занять: у середньому 80 % респондентів задоволені якістю усіх матеріалів. Найвищі оцінки отримали такі формати, як онлайн-лекція (повністю задоволені більш ніж 85 % слухачів) та завдання з автоматизованою перевіркою (повністю задоволені близько 78 %). Найнижчу оцінку здобувачів отримали завдання, що надавалися у текстовому вигляді (файли форматів doc, docx, pdf тощо) і не мали автоматичної перевірки (повністю задоволені 33 %, частково – близько 30 %). Низька оцінка такого типу завдань, зумовлена декількома факторами:

- технічними можливостями пристрою здобувача для відкриття файлів;
- технічними можливостями пристрою здобувача відобразити файл (незручність перегляду на малому екрані);
- технічними можливостями здобувача працювати з файлом на наявному пристрої;
- додатковим стресом через очікування результату.

Здобувачі освіти зазначили, що дуже важливими аспектами для них є можливість навчання без відриву від роботи; доступність інформації у будь-який час та регулювання темпу отримання знань. Також більш ніж половина респондентів зазначили, що для них важливим фактором отримання послуг є можливість вільного спілкування з викладачем. У той же час близько 25 % опитуваних зазначили як важливий аспект можливість спілкування один з одним.

Пріоритетним каналом спілкування більшість здобувачів обирала застосування електронної пошти та загального чату у MS Teams (більш ніж 50 %) та інших месенджерів (більш ніж 40 %). Слід зауважити, що питання щодо пріоритетного каналу спілкування має найбільшу кількість невизначеності у відповідях, що можна трактувати як те, що приблизно для 30 % здобувачів жодний з запропонованих каналів комунікації є недостатньо зручним.

Основними проблемами, з якими стикнулися здобувачі, були низька якість інтернет-зв'язку, проблеми з відкриттям окремих типів файлів та час занять.

Виходячи з результатів досліджень, перспективними напрямками для покращення споживчого досвіду слухачів заходів БПР є:

- Вирішення технічних питань, у тому числі дослідження альтернативних засобів надання завдань.
- Надання цілодобового доступу до матеріалів, включаючи записи лекцій.
- Забезпечення можливості спілкування з викладачем.
- Заохочення слухачів до спілкування з колегами, групової роботи, обговорення практичних кейсів.

Висновки.

1. Вивчено споживчий досвід здобувачів післядипломної освіти – слухачів заходів БПР фахівців спеціальності «Асистент фармацевта», що проходили навчання у 2022-2023 навчальному році на базі ННПО ЗДМФУ.

2. Встановлено, що більшість респондентів мають схильність до обрання при проходженні БПР дистанційних заходів з цілодобовим доступом до матеріалів, можливістю самостійно встановлювати режим навчання та можливістю спілкуватися з викладачем.

3. Заходи безперервного розвитку отримали загальну високу оцінку респондентів.

4. Базуючись на отриманих результатах, сформовані перспективні напрямки покращення споживчого досвіду майбутніх слухачів заходів БПР ННПО ЗДМФУ.

СУЧАСНІ ПІДХОДИ ЩОДО ПІДВИЩЕННЯ ДОСТУПНОСТІ ЛІКУВАННЯ ДЛЯ ПАЦІЄНТІВ З РІДКІСНИМИ ЗАХВОРЮВАННЯМИ

Назаркіна В.М., Сліпцова Н.А., Романова І.С.

Кафедра організації та економіки фармації
Національний фармацевтичний університет
м. Харків, Україна

Вступ. Рідкісні (орфанні) захворювання (далі – Р(О)З) є одним з пріоритетів охорони здоров'я як на національному, так і на глобальному рівні. Це обумовлено, насамперед, тяжким хронічним перебігом, складністю діагностики та відсутністю доступних технологій лікування. За даними МОЗ України, 80 % орфанних пацієнтів не доживають до 5-річного віку через відсутність системної діагностики та кваліфікованого лікування. Останнім часом з ухваленням Концепції удосконалення системи допомоги орфанним пацієнтам ситуація дещо покращилася – розпочато створення мережі референтних центрів з рідкісних захворювань, розширено програму неонатального скринінгу з 4 до 21 рідкісного захворювання. Багато фармацевтичних компаній спрямовують значні ресурси на розробку інноваційних ЛЗ та засобів передової терапії (генної, клітинної тощо). Але вартість таких медичних технологій є надзвичайно високою, недоступною як для окремого пацієнта, так і для системи охорони здоров'я у разі їх закупівлі за бюджетні кошти.

Мета дослідження. Дослідження підходів щодо підвищення доступності лікування для пацієнтів з рідкісними захворюваннями.